

محرم‌آمیزی؛ خشونت پنهان در پستوی خانه

Photo: Sasin Tipchai/Bigstock.com

نعیمه دوستدار

آخرین آمار مربوط به محرم‌آمیزی یا آنچه که تحت عنوان زنا با محارم نامیده می‌شود، چند سال قبل در روزنامه رسالت به نقل از رییس انجمن آسیب‌های اجتماعی منتشر شد. در این آمار از تشکیل ۰۰۲۵ پرونده قضایی در کشور در مورد رابطه جنسی برادر با خواهر و پدر با [است](#) دختر خبر داده شده

همانند بسیاری از آمارهای مربوط به آسیب‌های اجتماعی که یا سانسور می‌شوند یا از اساس گزارشی درباره آنها وجود ندارد، این آمار می‌تواند نشان دهنده تنها بخشی از اتفاقی باشد که در متن جامعه جاری است. تا جایی که از یک قاضی پرونده آزار جنسی در ایران نقل آمیزی اغلب محرم «اگر قرار باشد به همه این موارد رسیدگی کند، باید روزی چهل پنجاه حکم اعدام صادر کند.» شده که گفته است: بدون رضایت زنان و شکلی از خشونت شدید خانگی است.

مجازات فرد زانی به عنف و محارم در فقه امامیه و قانون، قتل است و طبق ماده هشتاد و دوم قانون مجازات اسلامی، زنا با محارم نسبی به هر شکلی مستوجب اعدام است. به گفته برخی مقامات قضایی، حکم چنین موردی بر اساس تحریرالوسیله آیت‌الله خمینی در صورت آگاهی طرفین از آن سنگسار است. با این حال، در ۹۹ درصد از پرونده‌های تجاوز به محارم، علی‌رغم این که تجاوز واقع شده است، متجاوزان تبرئه می‌شوند. اثبات تجاوز به محارم از طریق چهار بار اقرار، شهادت چهار مرد عادل و در نهایت علم حسی قاضی امکان‌پذیر است؛ شرایطی که به ندرت اتفاق می‌افتد.

نامن خانه

بر اساس آمار اغلب موارد تجاوز جنسی محارم، از سوی پدران به دختران گزارش می‌شود و پس از آن از سوی برادران به خواهران. ناپدری، که محمد مالجو در ایران انجام داده، آمده است که [پژوهشی](#) گیرند. درهای بعد این آمارها قرار می‌دایی و عمو و سایر بستگان هم در رده بسیاری از کارهای تحقیقی در این زمینه نشان داده اند که محرم‌آمیزی بین برادر و خواهر متداول‌ترین نوع زناست. به عنوان نمونه، در یک تحقیق درباره نمونه‌های یک دادگاه در فدرال آلمان گزارش شده که ۰۹ درصد از موارد محرم‌آمیزی، بین پدر و دختر یا ناپدری و دختر و بین پدربزرگ و نوه دیده شده است و شش درصد هم بین پدر و پسر بوده است و بقیه آن هم بین مادر و پسر اتفاق افتاده است. محقق دختر ۸۷ درصد-آمیزی بین پدردیگری به نام وینبرگ، در یک پژوهش از ۰۰۲ پرونده در ناحیه شیکاگو مشاهده کرده که موارد محرم نمونه، بین برادر و خواهر ۸۱ درصد، بین مادر و پسر یک درصد بوده است. اما در بررسی‌های گب هارد، محرم‌آمیزی بین برادر و خواهر نسبت آن به موارد زنا با پدر و دختر تقریباً پنج بر یک است.

هرچه که هست، بسیاری از تجاوزها تا سال‌ها مخفی می‌ماند و هرگز فاش نمی‌شود. قربانیان این نوع تجاوزها به دلیل ترس، تهدید فرد متجاوز و عواقب قضایی آن که فرد مورد تجاوز قرار گرفته را هم شامل می‌شود، آن را گزارش نمی‌کنند و این نوع آزار جنسی تا سال‌ها ادامه پیدا می‌کند.

خبری که گاه درز می‌کند

در حالی که تابوهای اجتماعی اجازه نمی‌دهند گزارش‌های اجتماعی دقیق درباره این موضوع نوشته شود و ابعاد مختلف موضوع بررسی شود گاه برخی از نمونه‌ها خبرساز می‌شوند.

یکی از نمونه‌های این روابط که در میان کودکان رخ داد و به رسانه‌ها کشیده شد به یک دهه قبل برمی‌گردد. مهرماه سال ۳۸۳۱ رسانه‌ها اند. آنها را به بهزیستی مریوان تحویل دادند و خود آنها نیز به که خواهر و برادری که بر اثر رابطه نامشروع صاحب فرزند شده [داند](#) خبر سنگسار محکوم شدند. این برادر و خواهر بختیار و ژیلا به ترتیب ۵۱ و ۳۱ سال سن داشتند. علاوه بر مردم شهر، والدین آنها نیز خواستار مجازات آنها شده بودند.

در نهایت اما فرماندار این شهرستان اعلام کرد این دو نوجوان از سوی شعبه اول دادگاه مریوان به ۵۵ ضربه شلاق محکوم شده‌اند. اسداله دو متهم این پرونده طبق فتوای حضرت امام در تحریرالوسیله و قانون» حیدری زاده، که رئیس دادگستری مریوان نیز بود، اعلام کرد: «مجازات اسلامی بی اطلاع بودن از میزان مجازات، از اتهام زنا با محارم که حکم آن اعدام است، با توجه به صغر سن تبرئه شدند.

محرز شد و به همین دلیل متهمان به حکم تعزیر محکوم شدند. اخبار مربوط به به گفته او عدم آگاهی متهمان از حکم موضوع برای دادگاه سنگسار و پس از آن احتمال محکومیت به حبس تعزیری این دو نوجوان از سوی این مقام مسئول ساخته و پرداخته دشمنان و استکبار اعلام شد.

این نمونه یک پایان خوش برای پرونده‌هایی از این دست بوده است. در موارد دیگر گاه فردی که مورد تجاوز قرار گرفته پیش از اینکه به هر دادگاهی فرستاده شود، در دادگاه خانواده محکوم و کشته می‌شود و دلیل آن هم به سادگی دفاع از شرف و ناموس معرفی می‌شود.

یکی دیگر از پرونده‌های مشهور در این زمینه مربوط به لیلا مافی، دختری ۹۱ ساله بود که بر اساس بررسی‌ها از نظر ذهنی درک یک دختر هشت ساله را داشت و از ۹ سالگی به اجبار مادر ناچار به فحشا شده بود. او را در ۲۱ سالگی به عقد مردی در آورده بودند و پس از ازدواج، مادر شوهرش هم او را به فحشا وا می‌داشت. سرانجام وقتی لیلا در ۸۱ سالگی دستگیر و به جرم ریاست باند فحشا به اعدام حکم اعدام برای موکلم به» محکوم شد، برای او حکم اعدام صادر شد. آن زمان شادی صدر، وکیل لیلا در لایحه دفاعیه او نوشته بود: جرم زنا با محارم صادر شده در صورتی که او در گفته‌های خود به طور مکرر از واژه تجاوز برای شرح ارتباط با برادرانش استفاده کرده «است. بین زنا دادن و تجاوز تفاوت معنایی بسیاری وجود دارد.

سرانجام حکم اعدام و پنج سال زندان لیلا مافی از سوی دیوان عالی کشور نقض شد. شادی صدر گفته بود که قضات شعبه ۲۴ دیوان عالی طبق دفاعیات ما دلایل» های قاضی دادگاه بدوی نقض کرد: عالی کشور حکم اعدام لیلا مافی را به دلیل وارد نبودن استدلال «قاضی را در مورد زنا با محارم، نا وارد تشخیص داد و حکم اعدام وی را نقض کرد. همچنین مجازات پنج سال زندان لیلا نقض شد.

نابرابری و مساله اعمال قدرت جنسی در خانواده

مردسالاری و قدرت نابرابر یکی از اولین دلایل تجاوز جنسی است. مردان که قدرت اجتماعی، سیاسی و اقتصادی دارند، به خود حق می‌دهند که از زنان به عنوان ابزار جنسی بهره‌برداری کنند و حتی اگر این زنان خواهر یا دخترشان باشند. پدر که قدرت مشروع دارد از سوی قانون هم خطر زیادی احساس نمی‌کند.

قصاص پدر در صورت قتل عمد فرزندان قصاص نمی‌شود و قتل فرزند برای تأدیب و تنبیه قتل غیر عمد است. به همین دلیل قانون امکان مداخله چندانی در امور خانواده‌های مردسالار ندارد و در چنین شرایطی امکان محرم‌آمیزی آسان‌تر پدید می‌آید. در مورد برادران هم این شرایط با اندکی تغییر وجود دارد. برادران بر اساس نظام مردسالار حاکم بر خانواده دست به اعمال قدرت جنسی بر خواهران می‌زنند. آنها که به دلیل نارسایی‌های اجتماعی احساس محرومیت جنسی می‌کنند، رفتار خشونت‌آمیز را برای خود مجاز می‌دانند و دختران و زنان به دلیل ترس از انگ خوردن، تهدید شدن یا عادت به واکنش‌های انفعالی در چنین شرایطی سکوت می‌کنند.

بررسی پرونده‌های قضایی مربوط به این مساله نشان می‌دهد که احتمال رهیدن مردان از این پرونده‌ها به مراتب بیشتر است، اما پیگیری سرانجام آنها عموماً بر عهده هیچ نهادی نیست. پسران نوجوانی که خواهران خود را آزار جنسی می‌دهند، مشاوره و درمانی دریافت نمی‌کنند و دختران نوجوان هم آموزشی برای برخورد با این موضوع و گزارش‌دهی آن نمی‌بینند. در حالی که مردان در قامت پدر، برادر بزرگ‌تر یا عمو و دایی دست به این عمل می‌زنند و با استفاده از ابزارهای مختلف تهدید، اجازه انعکاس آن موضوع را به خارج از خانواده نمی‌دهند، زنان نیز از ترس اعدام، سکوت را به مقاومت ترجیح می‌دهند. آنها می‌دانند که در بسیاری از موارد پیگیری‌های قضایی تنها زنان می‌کنند. مجازات می «عامل فساد» ها، آنان را به عنوان گیر و بدون توجه به عوامل و زمینه‌ها هدف می‌کنند.

نکته مهمی که از آن غفلت می‌شود، شرایط عاطفی و روانی فردی است که به این شکل مورد تجاوز قرار گرفته است. کسانی که در محیط خانه چنین تجربه‌ای را داشته‌اند، برای فرار از این موقعیت به روش‌های مختلفی متوسل می‌شوند؛ از فرار از خانه گرفته تا خودکشی یا تن دادن به ازدواج اجباری. نتیجه این روش‌ها اغلب مثبت نیست. احتمال گرایش به تن فروشی و اعتیاد در این شرایط بیشتر است و ازدواج‌های اجباری هم خود مساعد کننده این شرایط ثانویه است. کابوس تجاوز محارم، کارکرد طبیعی ذهن و زندگی جنسی این افراد را مختل می‌کند.

بررسی‌ها نشان می‌دهد که هرچه زنان آزر دیده بیشتر از شبکه‌های فردی و حمایت‌های اجتماعی برخوردار باشند، بیشتر امکان اعتراض منفعلانه بیشتر است. ها کمتر باشد، واکنش خواهند داشت و برعکس هرچه این حمایت